

Complexnummer: 511240

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Juliana-Oord

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

511241, 511242, 511243, 511244

Woonplaats

Laren

Gemeente

Laren

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdoject

Leemzeulder 29, 1251 AM te Laren

Complexomschrijving

Inleiding

Voormalig SANATORIUM "JULIANA-OORD" voor lijdende aan been- en gewrichtstuberculose, gebouwd tussen 1929 en 1935 in Interbellum-architectuur. De eerste steenlegging vond plaats op 5 oktober 1929, op 14 juni 1930 werd het sanatorium, dat destijds slechts één paviljoen ('Lieberg') omvatte, in gebruik genomen. De stichter was dr. M.H.J.C. Thomassen. In de loop der jaren werden verschillende paviljoens bijgebouwd. In 1930 waren paviljoen 'Lieberg' en het gebouw van de Technische Dienst voltooid, in 1931 gevolgd door de gebouwen voor de Kapsalon en de Psychologische Dienst. In 1934 en 1935 werden respectievelijk de paviljoens 'Aalberg' en 'Braamberg' voltooid. Het complex is gebouwd aan de westzijde van de Leemzeulder op de overgang van bos (noorden) en heide (zuiden). De paviljoens worden visueel verbonden door het doorlopende terras aan de zuid-zuidoostzijde, waarop bij mooi weer de bedden werden gezet. De bescherming heeft alleen betrekking op de drie hoofdpaviljoens Lieberg, Aalberg en Braamberg en op de terrasaanleg (zie kaart "Sanatorium Juliana-oord").

Na 1945 werd het complex met verschillende andere paviljoens en bijgebouwen uitgebreid. Vanaf 1957 is het sanatorium in gebruik als kliniek onder andere voor patiënten met neurologische en orthopedische aandoeningen.

Omschrijving

Voormalig sanatorium Juliana-oord te Laren omvat drie afzonderlijk te beschermen onderdelen: paviljoen 'Lieberg', paviljoen 'Aalberg' en paviljoen 'Braamberg'. Het complex is aangelegd op een oost-westgericht erf aan de westzijde van de Leemzeulder. De drie

paviljoens liggen naast elkaar en risaleren ten opzichte van elkaar, waarbij het westelijke paviljoen (Braamberg) het meest zuidelijk ligt, het oostelijke paviljoen (Aalberg) het meest noordelijk. De lange voorgevels van alle drie de paviljoens zijn gericht naar het zuid-zuidoosten (uitkijkend op de heide). De paviljoens zijn opgetrokken als eenlagige gebouwen in baksteen-architectuur onder rode pannen daken en passen in de bouwtrant van het Interbellum. De terrasaanleg aan de zuid-zuidoostzijde van de paviljoens valt ook onder de bescherming.

Waardering

Het voormalige sanatorium Juliana-oord te Laren, bestaande uit drie paviljoens en terras-aanleg, is van algemeen belang uit typologisch, cultuur- en architectuurhistorisch oogpunt als merendeels gaaf bewaard voorbeeld van een T.B.C. sanatorium uit de jaren '30 van de 20ste eeuw, opgetrokken in de bouwtrant van het Interbellum. Daarnaast heeft het complex ensemble- en situationele waarde door de positionering van de drie belangrijkste paviljoens ten opzichte van elkaar en vanwege de markante stedenbouwkundige ligging tussen de bosrand en de heide.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511241

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 november 1999
Kadaster deel/nr	82846/134

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Laren	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Laren	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Laren Noord-Holland	E			772

*Omschrijving***

Inleiding

PAVILJOEN 'Lieberg', hoofdonderdeel van het voormalige sanatorium Juliana-oord te Laren. Het paviljoen is het middelste van de drie paviljoens en wordt geflankeerd door paviljoen Braamberg aan de westzijde en paviljoen Aalberg aan de oostzijde. Paviljoen Lieberg werd voltooid in 1930 en is gebouwd in Interbellum-architectuur. Oorspronkelijk waren de ziekenzalen hoog: de houten kapconstructie van het dak was zichtbaar. Thans (1996) zijn er verlaagde plafonds aangebracht.

Omschrijving

Vrijstaand pand, bestaande uit een risalerende tweelagige middenpartij geflankeerd door twee eenlagige vleugels onder een samengesteld gebroken schilddak met rode Hollandse pannen. De noklijn van de vleugels is oost-westgericht, de noklijn van de middenpartij noord-zuid. De oorspronkelijke houten kapconstructie is nog intact. Het pand is opgetrokken in gele baksteen in kettingverband boven een plint in bruin-grauwe baksteen. Het metselwerk is afgewerkt met diepliggende platte lintvoegen en hoogliggende platte stootvoegen. De gevel wordt afgesloten door een rondomlopende, getrapte houten bakgoot op houten klampen.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel (Z) heeft een breedte van zeventien vensterassen, verdeeld in zeven bij de vleugels en drie bij de risalerende middenpartij. De middenpartij bevat op de begane grond in het midden de entree, bestaande uit een rondboogvormige houten voordeur met glas-in-lood boven- en zijlichten, omlijst door een rondboog in bruin-grauwe baksteen. Links van de voordeur bevindt zich in de plint een hardstenen brievenbus, rechts een hardstenen gedenksteen met de tekst "EERSTE STEEN GELEGD DOOR LIESJE THOMASSEN 5 OCT. 1929". Aan weerszijden van de entree bevindt zich een eenlagige erker op trapeziumvormig grondplan met spiegelruiten op de lange en schuine zijden. De erkers worden horizontaal afgesloten, waarboven een liggend bovenlicht is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aangebracht. Op de eerste verdieping van de middenpartij bevinden zich drie vensters, elk met een houten drielichts-kozijn. De middenpartij wordt afgesloten door een gebroken schilddak met wolfseind. In het voordakschild bevindt zich een kleine rechthoekige dakkapel met tweelichts-venster en plat dak. Op de zuidelijke nokhoek is een ontluchtingslantaarn met vlaggestok geplaatst. De vleugels aan weerszijden van de middenpartij hebben een breedte van zeven vensterassen, waarvan de buitenste as een zesruits-schuifvenster met drieruits-bovenlicht bevat. De overige vensterassen bevatten alle een manshoog schuifvenster, waardoor de bedden naar buiten konden worden gereden. Deze circa twee meter hoge vensters reiken tot aan de grond en bevatten twee boven elkaar geplaatste schuivende delen en een vast bovenlicht, alle met zesruits-roedenverdeling. De vleugels worden afgesloten door een ingestoken gebroken schilddak, voorzien van een opgetilde ontluchtingskap gedekt met leipannen.

De linkerzijgevel (W), de westelijke kopgevel van de linkervleugel, heeft twee in bruine baksteen opgetrokken pijlers die de hoeken van het dak ondersteunen. De gevel is teruggerooid en bevat een pui met drie staande vensters (in oorsprong met twee horizontaal geplaatste roeden) en twee stolpende terrasdeuren met glaspanelen en twee horizontaal geplaatste roeden.

De rechterzijgevel (O) is identiek, doch gespiegeld, aan de linkerzijgevel.

De achtergevel (N) heeft een sterk risalerende middenpartij ter breedte van drie vensterassen, afgesloten boven de tweede bouwlaag door een wolfseind met bakstenen schoorsteen op de nok. De middenpartij heeft op de begane grond in het midden een rechthoekige houten deur met hooggeplaatst zijlicht ter rechterzijde. Aan weerszijde van de middenas bevindt zich een groot venster met afwisselende kozijn-indeling. Op de verdieping bevinden zich twee vensters met drielichts-kozijnen aan weerszijden van drie hoge staande trappenhuisvensters met glas-in-lood, gescheiden door muurdammen. De achtergevel van de vleugels hebben elk vier schuifvensters met roedenverdeling. In de hoeken tussen vleugels en middenpartij bevindt zich een eenlagige uitbouw op rechthoekige plattegrond, afgesloten door een plat dak. De noordgevels van de uitbouwen bevatten enkele vensterassen met roedenvensters en enkele rechthoekige houten deuren met zijramen en bovenlichten.

Waardering

Paviljoen 'Lieberg' is van algemeen belang als hoofdonderdeel van het voormalig sanatorium Juliana-oord te Laren. Daarnaast is het paviljoen van belang uit typologisch en architectuur-historisch oogpunt als gaaf bewaard voorbeeld van een sanatoriumgebouw (ziekenboeg) in Interbellum-architectuur met gave kapconstructie en bijzondere vensters.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Kliniek

Monumentnummer*: 511242

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 november 1999
Kadaster deel/nr	82846/139

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Laren	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Laren	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Laren Noord-Holland	E			772

*Omschrijving***

Inleiding

PAVILJOEN 'Aalberg', onderdeel van het voormalige sanatorium Juliana-oord te Laren. Het paviljoen ligt oostelijk van paviljoen 'Lieberg'. Paviljoen Aalberg werd voltooid in 1934 en is gebouwd in Interbellum-architectuur.

Omschrijving

Vrijstaand pand, gebouwd op rechthoekige plattegrond, bestaande uit een bouwlaag onder een schilddak met rode Hollandse pannen en oost-westgerichte noklijn. Aan de achterzijde bevindt zich een uitbouw op rechthoekige plattegrond onder ingestoken afgewolfd schildeind. Op de nokhoeken zijn keramische nokpirons geplaatst. Het pand is opgetrokken in gele baksteen in kettingverband boven een plint in bruin-gauwe baksteen. Het metselwerk is afgewerkt met diepe platte lintvoegen en hoogliggende platte stootvoegen. Tenzij anders vermeld, bevatten de vensterassen rechthoekige houten vensters met roedenverdeling. De gevel wordt afgesloten door een rondomlopende, getrapte houten bakgoot, deels op klampen.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel (Z) heeft een breedte van twaalf vensterassen, waarvan de tien middelste oorspronkelijk zijn. Deze bevatten elk in oorsprong een manshoog schuifvenster, waardoor de bedden naar buiten konden worden gereden. Deze circa twee meter hoge vensters reikten tot aan de grond en bevatten twee boven elkaar geplaatste schuivende delen en een vast bovenlicht, alle met zesruits-roedenverdeling. Thans (1996) zijn de onderpuien dicht gemaakt en zijn de middelste delen van de vensters uitgevoerd als klapraam. De twee buitenste vensterassen bevinden zich in geveldelen waar het dakschild wat lager is doorgetrokken. Thans (1996) bevatten deze buitenste assen een venster met spiegelruit, maar in oorsprong waren deze geveldelen open. Op de hoeken ondersteunde een bakstenen pijler de hoeken van het dak, waardoor onder de uiteinden van het dak een overdekt terras

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ontstond. In het dak bevindt zich een centraal geplaatste, brede dakkapel onder opgetild dakschild, met leipannen tegen de zijkanten. De dakkapel heeft een vensterreeks met acht vierruits-draairamen en een gedeelte in het midden met horizontaal beschoot.

De zijgevels (O en W) bevatten in oorsprong een overdekt terras, met op de hoeken een bakstenen pijler die het dak ondersteunde. Thans (1996) zijn de kopgevels dichtgezet.

De achtergevel (N) heeft een middenpartij ter hoogte van twee woonlagen, waarvan de bovenste onder het wolfseind met noord-zuidgerichte nok. De middenpartij heeft op de begane grond een breedte van vijf vensterassen en bevat van links naar rechts: een venster met twee vierruits-draairamen, een venster met drie vierruits-draairamen, twee maal een rechthoekige houten paneel deur met vierruits-venster (de rechterdeur met hooggeplaatst zijlicht) en geheel rechts een venster met twee vierruits-draairamen. Op de verdieping bevindt zich links een venster met vier vierruits-draairamen, rechts een vergelijkbaar venster, waarvan een draairaam is vervangen door een nooddeur. De westgevel van de middenpartij bevat een liggend venster met twee roeden en een klein staand venster. Rechts van de middenpartij bevat de gevel drie schuifvensters en geheel rechts een (niet oorspronkelijk) venster met spiegelruit.

Waardering

Paviljoen 'Aalberg' is van algemeen belang als onderdeel van het voormalig sanatorium Juliana-oord te Laren.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Kliniek

Monumentnummer*: 511243

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 november 1999
Kadaster deel/nr 82846/147

Woonplaats* Laren
Gemeente* Laren
Provincie* Noord-Holland

Locatiennaam Laren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Laren Noord-Holland
Sectie* E
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 772

Omschrijving**

Inleiding

PAVILJOEN 'Braamberg', onderdeel van het voormalige sanatorium Juliana-oord te Laren. Het paviljoen ligt westelijk van paviljoen 'Lieberg'. Paviljoen Aalberg werd voltooid in 1935 en is gebouwd in Interbellum-architectuur.

Omschrijving

Vrijstaand pand, gebouwd op rechthoekige plattegrond, bestaande uit een bouwlaag onder een schilddak met rode Hollandse pannen en oost-westgerichte noklijn. Aan de achterzijde bevindt zich een uitbouw op rechthoekige plattegrond onder afgewolfd schildeind. Op de nokhoeken zijn keramische nokpirons geplaatst. Het pand is opgetrokken in gele baksteen in kettingverband boven een plint in bruin-gauwe baksteen. Het metselwerk is afgewerkt met diepe platte lintvoegen en hoogliggende platte stootvoegen. Tenzij anders vermeld, bevatten de vensterassen rechthoekige vensters met roedenverdeling. De gevel wordt afgesloten door een houten bakgoot.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel (Z) heeft een breedte van twaalf vensterassen, waarvan de tien middelste oorspronkelijk zijn. Deze bevatten elk in oorsprong een manshoog schuifvenster, waardoor de bedden naar buiten konden worden gereden. Deze circa twee meter hoge metalen vensters reikten tot aan de grond en bevatten twee boven elkaar geplaatste schuivende delen en een vast bovenlicht, alle met zesruits-roedenverdeling. Thans (1996) zijn de onderpuien dichtgezet. De twee buitenste vensterassen bevinden zich in geveldelen waar het dakschild wat lager is doorgetrokken. Thans (1996) bevatten deze buitenste assen een venster met spiegelruit, maar in oorsprong waren deze geveldelen open. Op de hoeken zijn nog de op een bakstenen muurtje geplaatste houten staanders zichtbaar die de hoeken van het dak ondersteunen, waardoor onder de uiteinden van het dak een overdekt terras ontstond. In het dak bevindt zich een centraal geplaatste, brede houten dakkapel onder opgetild dakschild. De dakkapel heeft een vensterreeks

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met twaalf zesruits-draairamen en een gedeelte in het midden met horizontaal beschoot.

De zijgevels (O en W) bevatten in oorsprong een overdekt terras, met op de hoeken een op een bakstenen muurtje geplaatste houten staander die het dak ondersteunde. Thans (1996) zijn de kopgevels dichtgezet.

De achtergevel (N) heeft een middenpartij ter hoogte van twee woonlagen, waarvan de bovenste onder het wolfseind met noord-zuidgerichte nok. De middenpartij heeft op de begane grond een breedte van vijf vensterassen met houten vensters en bevat van links naar rechts: een kruisvenster, een staand venster met bovenlicht, een paneel deur met bovenlicht, een (tweede) paneel deur met bovenlicht en drie gekoppelde zijramen met bovenlicht en geheel rechts tenslotte een kruisvenster. Op de verdieping bevindt zich rechts een venster met vier zesruits-draairamen, links een vergelijkbaar venster, waarvan een draairaam is vervangen door een nooddeur. In het oostwelijk en westelijk dakschild van het wolfseind is een rechthoekige houten dakkapel met plat dak aangebracht. Elke dakkapel heeft twee zesruits-draairamen. Aan weerszijden van de middenpartij bevindt zich een geveldeel ter breedte van drie vensterassen, waarvan de twee binnenste oorspronkelijk zijn en een staand houten venster bevatten. De buitenste vensteras was in oorsprong open ten behoeve van het overdekte terras, maar bevat thans (1996) een vierkant venster.

Waardering

Paviljoen 'Braamberg' is van algemeen belang als onderdeel van het voormalig sanatorium Juliana-oord te Laren.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Kliniek

Monumentnummer*: 511244

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 november 1999
Kadaster deel/nr	82846/149

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>			
Laren		Laren		Noord-Holland			
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Leemzeulder	27			1251 AM	Laren	Bij	
Leemzeulder	29			1251 AM	Laren	Bij	
Leemzeulder	31			1251 AM	Laren	Bij	
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>		<i>Appartement aanduiding</i>		<i>Grondperceel</i>
Laren Noord-Holland		E					772

Omschrijving**

Inleiding

TERRASAANLEG, onderdeel van het voormalige sanatorium Juliana-oord te Laren. De terrasaanleg strekt zich uit langs de drie complexonderdelen, van oost naar west respectievelijk de paviljoens Aalberg, Lieberg en Braamberg.

Omschrijving

Terrasaanleg, bestaande uit een met eenvoudige grijze tegels bestrate zone die zich met in- en uitzwenkingen uitstrekt langs de zuidzijde van de paviljoens Aalberg, Lieberg en Braamberg. Het terras is aan de zuidzijde afgezet door kniehoge muurtjes met afgeronde hoeken. De muren zijn opgetrokken uit bruine baksteen, gemetseld in kettingverband. De hoofdentree van paviljoen Lieberg is vanaf het zuiden bereikbaar via een trap met acht uitwaaiierende bakstenen treden.

Waardering

De terrasaanleg is van algemeen belang als onderdeel van het voormalig sanatorium Juliana-oord te Laren.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Terraspartij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument